הא מה אני מקיים שנים ליום כנגד היום. תימה לי מכתי שנים ל"ל אפילו לי לא כתיב אלא כבשים בני שנה תמימים ליום עולה תמיד הוה דרשינן כבשים דהיינו שנים ליום כנגד היום וי"ל מי לא כתיב שנים הוה דרשינן ליום לקרבן דתניא ליום עולה תמיד את הכבש אחד תעשה בבקר כלומר כנגד של בקר יכ לשחוט כנגד היום ותו לא מלא כתיב עולות תמידין הוה למינך רק עולת תמיד אחד ליום כנגד היום להכי מיטעטרך למיכתב שנים ליום דמרויהו כנגד היום: **על** **טבעת שניה.** גרסה לי דמן הדין היה לו לשחוט על טבעת ראשונה אלא לא לגרוס אלא למאי דאית ליה להקריבו כולי האי למזבח בלי הפסק גזירה שמא יטיל גלגלים: **מופסין** **ודאי שנים למצוה.** הכי גרס רש"י אבל בספרים כתיב שנים לעיכובא והקשה רש"י עיכובא מנלן ורמה לי משום דבתר דכתיב וביום השבת שני כבשים בני שנה כתיב עולת שבת בשבתו דהוי כמו שנה עליו הכתוב לעכב ומע"ג דדרשינן ליה בפ"ק גלו קסריס (שבת דף קיל.) לדרשה אחריתי ליממ על תלבי שבת שקרבין ביום טוב או ביום הכפורים למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה דרשינן ליה נמי לומר שנה עליו הכתוב לעכב דאין מקרא יוצא מידי פשוטו וליכא למימר דכוליה להא דרשה אתא דאם כן לא הוה למיכתב בהאי דבשבתו אלא למעט שבת שחל להיות בערב שבת דאין קרבן מוסף דוחה שבת ומע"ה והא פריך לעיל מי הכי גבי תמידין נמי פ' ומה מיתא הוה ליה למתנייה בשום דוכתא ת"כ מוספין נמי מה מיתין יקח שנים מובחרין דשנה שאין שוה ליה למיתנייה י"ל לעיל דוקא פריך שפיר משום דכל סדר התמיד תנן ליה במסכת תמיד (דף כט.) והתם הוה לן למיתנייה אגב כל סדר המוספין לא תנינן ליה בשום דוכתא: שלמים

גמ' ת"ר יקח שני שעירי עזים מיעוט שעירי שנים מה תלמוד לומר שני שיהיו שניהן שוים מניין אע"פ שאין שניהן שוין כשירין תלמוד לומר שעיר ריבה טעמא דרבי רחמנא הא לא רבי רחמנא הוה אמינא פסולין עיכובא מנא לן סלקא דעתך אמינא שני שני כתיב והשתא דרבי רחמנא שעיר שעיר שני שני למה לי חד למראה וחד לקומה וחד לדמים תניא נמי הכי גבי כבשי מצורע יקח שני כבשים מיעוט כבשים שנים מה תלמוד לומר שני שיהיו שניהן שוין ומנין שאף על פי שאין שניהן שוין כשירין תלמוד לומר כבש כבש ריבה טעמא דרבי רחמנא הוה אמינא פסולין עיכובא מנא לן סלקא דעתך אמינא תהיה כתיב והשתא דרבי רחמנא כבש כבש תהיה למה לי לשאר הויתו של מצורע (ותנן) נמי גבי מצורע כי האי גוונא צפרים מיעוט צפרים (שנים) מה תלמוד לומר שתי שיהיו שתיהן שוות ומנין שאע"פ שאין שוות כשרות תלמוד לומר צפור ריבה טעמא דרבי רחמנא הא לא רבי רחמנא פסולות עכובא מנא לן סלקא דעתך אמינא תהיה כתיב והשתא דרבי רחמנא צפור תהיה למה לי לשאר הויתו של מצורע אי הכי גבי תמידין נמי נימא כבשים מיעוט כבשים שנים מה תלמוד לומר שנים שיהיו שניהן שוין ומנין שאע"פ שאין שניהן שוין כשירין תלמוד לומר כבש כבש ריבה ולמצוה הכי נמי דבעינן ההוא מיבעי ליה לכדתניא שנים ליום כנגד היום אתה אומר כנגד היום או אינו אלא חובת היום כשהוא אומר את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים הרי חובת היום אמור ומה אני מקיים שנים ליום כנגד היום כיצד תמיד של שחר היה נשחט על קרן צפונית מערבית על טבעת שניה ושל בין הערבים היה נשחט על קרן מזרחית צפונית על טבעת שניה מוספין של שבת ודאי צריכין שיהיו שניהן שוין תנו רבנן שני שעירי יום הכיפורים ששחטן בחוץ עד שלא הגריל עליהן חייב על שניהם משהגריל עליהן חייב על של שם ופטור על של עזאזל עד שלא הגריל עליהם חייב על שניהם למאי חזו אמר רב חסדא הואיל וראוי לשעיר הנעשה בחוץ ומאי שנא לשעיר הנעשה בפנים דלא דמחוסר הגרלה לשעיר הנעשה בחוץ נמי לא חזי דמחסרי עבודת היום קסבר רב חסדא אין מחוסר זמן לבו ביום אמר רבינא השתא דאמר רב חסדא מחוסר הגרלה כמחוסר מעשה דמי הא דאמר רב יהודה אמר שמואל השלמים שששחטן קודם שנפתחו דלתות ההיכל פסולין שנאמר ושחטו פתח אהל מועד בזמן שהוא נעול שחטן

גמ' עיכובא מנלן. מי משום דכתיבא מוקה הא אין לרבי יהודה אין לר' נחמיה לא כתיבא מוקה אלא על דבריהם שהן מן העבודה אבל לא על הלקיחה שהיא ממעל שלשום: **סד"א שני שני שני.** תלתא כתיבי ושנה עליהן הכתוב לעכב: **תהיה לכתיבי.** ושמא תהיה תורת המלוכע [ו] דמשמע בהוייתו תהא פרשה זו בכל הכתוב כה: **ומלוה ה"ל דנעינן.** שיהו שניהן שוין והלא לא שנינו אלא שוין תמידין: **לנגד היום.** כנגד זריחת השמש: **או אינו אלא חובת היום.** וכא ללמד שיהו שניהם לכל יום: **על קרן מערבית לפונים.** של מזבח שהשמש בזה מן המזרח לפיכך מוסכו השומט לצד מערב להרחיקו מן כותל המזרח בכל יכולת מפני שהכתלים גבוהים והמזבח שהרית בשיפולו של רקיע ולא הכותל עומד כנגדה ולפונית משום דקדשי קדשים שחיטתן על ירך המזבח לפונה ושם היה נית המטבחיים והטבעות קבועות ברצפה לתת לתוך הבהמה לתוכן והן עשריס ואורכה כמין המשמרות ומקומן עשריס ואורכע אמות על עשריס ואורכע קבועות בשפה סדריס: **על טבעת שניה.** לא בטבעת שהיא למזבח אלא לתוך בזיכה לה המשוכה לצד לפון ופני השומט ונותר הבהמה בהלכסן לצד מזרח ופני השומט כלפי שמשם שהשמש בזה שחרית וטעמא דטבעת שניה לא ידענא ואני אמינא כדי שתהא הרחשוה מסייעתו להחזו בה רגלי הבהמה שלא תהפך ושל בין הערבים שהשמש בזה מן המערב מושך עלמו לצד מזרח כדי שיוכל ופניו למערב דרוס בהלכסן שזריחת החמה בזה משם: **ומוספין של שבת.** שנאמר בשם שני כבשים ו) ולאי שניה שויה לעיכובא מלמד הדר כתב כאן כאן [קודם] הגרלה מיבו ממעטינן מלא [ז] לחד לרבות מע"פ שאינן שוין להכשיר כך שמעתי וקשיא לי עיכובא מנלן ורמה נעיני דהכי גרס **מוספין** ולאי שניה למצוה מצותן להיות שוין ולא גרסי' מלמד כתיב אחד אחד ושיטתא דתלמידי [ח] תרגיזתי היא: **שני שעירי יום הכפורים.** שמשלקחן הם קדושים שהרי מתרומת הלשכה באו ושמחן בחזו לעזרה: **חייב על שניהן.** משום שחוטי חוץ ולקחן פריך קודש הגרלה למאי חזו כפנים וכיון דלא חזו למאי מייב הא לאו לפתח אהל מועד בעינן דכתיב (ויקרא יז) בשחוטי חוץ ואל פתח אהל מועד לא הביאו: **ופטור על של עזאזל.** דלא חזי להקריב בפנים: **לשעיר הנעשה בחוץ.** כל אחד היה לאו להקריבו לחטאת המוסף של יום הכפורים המחוסר בהגרלה פנחס: **ומאי שנא לשעיר הנעשה בפנים דלא.** מזי משום דמחוסר הגרלה: **לשעיר הנעשה בחוץ נמי לא חזו.** דמחסרי כל מעשה עבודת היום של מתן דמי פר ושעיר ומפיגת הקטרת והקטרתה הרחוץ ליקדש למוספין: **אין מחוסר זמן לבו ביום.** לענין שעיר המינון אין כאן חסרון מעשה בגופו אלא חסרון זמן שעדיין לא הגיע זמן המוספין וזמן הרחוי לבו ביום אין זה חסרון זמן אבל הגרלה מע"ג דלאו מעשה בגופו היא להא אמרן [ז] עליית גורל ממוך כלפי היא מעכבת אבל הגמה אינה מעכבת אפילו הכי הואיל ומזה המחוסר בהן היא במחוסר מעשה דמי: **השתא דאמר רב חסדא כמחוסר הגרלה למחוסר מעשה דמי.** ומע"ג דלאו מעשה בגופן הוא דמי לאו לחזו לשעיר המוסף לא היה ממחייב על שחיטתן בחוץ: **הא דאמר שמואל וכו'.** ומחוסר פתיחה כמחוסר מעשה דמי ומע"ג דלאו מעשה בגופן של שלמים הוא הואיל ובהן נאמר הוי כמעשה בגופן: ומי

חסדא הואיל וראוי לשעיר הנעשה בחוץ, לעשות אותו לה', קרינא ביה, ואע"ג דאינו ראוי אלא לאחר עבודת היום, מחוסר זמן שיוכשר אותו היום אינו מחוסר זמן, ולמה לא אמר הואיל וראוי לשעיר הנעשה בפנים, דמחוסר הגרלה, ומחוסר הגרלה מחוסר מעשה הוא. ואם אחרי שהגריל עליהן שחטן בחוץ חייב כרת על של שם, מאי טעמא לעשות אותו לה' קרינן ביה, ופטור על של עזאזל דלא קרינא ביה לעשות אותו לה'. ודייק רבינא מדמחוסר הגרלה לרב חסדא כמחוסר מעשה דמי, גם שלמים ששחטן [בחוץ]

תום' ישנים

חד למראה. יש ספרים דגרסי חד למראה ולקומה וחד לדמים וחד ללקיחתן כאחת, ויש ספרים דגרסי חד למראה ולקומה וחד לדמים. ותומר רבינו תם דלא מייתי נמי חד ללקיחתן כאחד משום דהכוונה משמעת בהדיא לכתיב יקח שני שעירי עזים ומשמע שתהא לקיחת שניהם ביחד. מי נמי [מ]הכא לא דריש מידי אלא לקיחתן כאחד דריש מדכתיב יקח. ויש ספרים דגרסי חד למראה וחד לקומה וחד לדמים וג' שני דריש ולקיחתן כאחד נפקיק מדכתיב ליקח כדפרישית. תהיה לכפר אשר על מצורע. הקשה ר"י דלמאן כיון דכתיב מהיה לעכב למאי מיטעטרך לעיל פרק טרף בקליפי [מת, ב] זאת לעכב מצורע עשיר שהביא קרבן עני, מתניתין נפקא. ותומר רבינו דקסבר הוא כיון דעני חם רחמנא עליה להביא קרבן עני יכול זה (להביא) [לא הביא] כן הוה מרבינן ליה מתורת לכתי מיטעטרך חלא למעוטי. גבי תמידין בו'. הקשה ר"י דלמאן דא כתיב בשל שחרית אחד המיוחד שבעבודה כדדרשינן לעיל שבבקר יקח המובחר שבמקרא) [כדאיתא בפרק שני] דלמאן דאמר שחרית קודמת לבין הערבים ושעיר המשתלח שחרית שעיר המשתלח ומשני כלן קודם הגרלה כלן נמי לאחר הגרלה פי' דלאחר הגרלה ודאי מיבו לאחר הגרלה לפתח אהל מועד אבל [מקום] הגרלה מיבו ממעטינן מלא' דאמרי לאו לפתח אהל מועד כדי להגריל עליו, והכי משמע דקודם הגרלה מייב על שניהם ולא משמעינן מלא'. ונפ על [הפסגן] [המיעוט] דלמא קסבר לרבינו היכי ממעטינן מלא' כיון שאינו מצורע שיהא לה', ואי משכחת פרתא ליה גם שעיר של שם יפטר מהאי טעמא קודם הגרלה והתם משמע להו פטר אלא בשעיר המשתלח לאחר. ומיהו בהא לישנא קמא לא מצי למימר שאין לו להזכיר [שלו] שם, אלא קסבר דווקא שהוא תמיכת עבודת היום והוא עם זריחת השמש אבל של בין הערבים לא, להכי כתיב שלו. מיבעי ליה לברתניא שנים ליום

עין משפט נר מצוה

ג א ב מיי' פי"ג מהל' טומאת צרעת הל' ח:
ד ג מיי' פ"ג מהלכות תמידין ומוספין הלכה יג:
ה ד מיי' פי"ח מהלכות מעשה הקרבנות הלכה יג:
ו ה מיי' שם פי"ה הל' ה:

גליון הש"ס

גמ' מחוסר הגרלה כמחוסר מעשה. עיין תוס' פסחים דף סב ע"ש ד"ה כי לית ליה:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ומוספין כו' מלמד הדר כתיב בהו אחד אחד לכתוב מע"פ:

מוסף רש"י

שלמים ששחטן. שחרית קודם פתיחת לשות להיכל פסולין (עדובין ב.). בזמן שהוא פתוח. לשון פתח אינו אלא הגלגל, והפותח והטועל קרוי לגלג (זבחים נה:).

רבינו חננאל

מגלן דבעינן שוין, דת"ר יקח שני שעירי עזים, מיעוט [שעירי] שנים כו'. כיון שכתב שעירי ידענו שאינם פחות משנים, למה כתיב שני, ללמד שיהו שוין. ומנלן שאף על פי שאין שוין כשירין הן, שנאמר השעיר השעיר. כלומר, מאחר שכתוב ונתן אהרן על שני השעירים גורלות, היה לו לכתוב והקריב את אשר עלה עליו לה' ועשהו חטאת ואשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי, השעיר השעיר שכתוב למה, אלא ללמד שאע"פ שאין שוין כשירין. ועיכובא מנלן, הייתי אומר שאם אין שוין מעכבין שהוצרך הכתוב להכשירה אע"פ שאינן שוין. ס"ד אמינא שני שני, [כתיב] את שני השעירים, ועוד כתיב ונתן אהרן על השני השעירים, שעירים בלבד היה דיי, למה כתב שני שני לעכב. כתיב השעיר השעיר לרבות אע"פ שאין שוין. ומאחר דאע"ג שאינן שוין כשר, שני שני למה באו, למצוה. ותניא גבי ציפורי מצורע ובגי כבשי מצורע כי האי גוונא, וכולן טעמם שוה דפשוטין הן. אבל התמידים אע"ג שכתוב בהן שנים ליום, לא דרשינן בהו כי האי גוונא, אלא שנים ליום כנגד היום, כנגדו ולא אצלו, כלומר של שחר נשחט במערב כנגד המזרח ושל בין הערבים במזרח כנגד המערב, כדתנן במסכת תמיד של שחר היה נשחט על קרן צפונית מערבית על טבעת שניה ושל בין הערבים כו'. אבל המוספין ודאי לא כתב שני כבשים אלא ללמד שהם שנים ולא ארבעה מדלא כתיב אחד אחד כדרך שכתוב בתמיד. ת"ר שני שעירי יום הכפורים ששחטן בחוץ, אם עד שלא הגריל עליהן שחטן בחוץ חייב כרת על שניהן, שנאמר ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אותו לה' ונכרת האיש ההוא. ואמר רב

מסורת הש"ס

ו) [ל"ל ותניא עי' נגעים פי"ד מ"ה], ז) [ל"ל שחטים], ח) [תמיד לג:], ט) [תמיד ל:], י) [זבחים יג. ממחות ה.], כ) זבחים נה: עירובין ג., ל) [עי' תוס' לקמן סב. ד"ה שלמים], מ) [ויקרא יד], נ) [במדבר כח], ס) [ממחות פג: ע"ש בתוס'], ע) [ועיל נט:].

תורה אור השלם

1. וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה:
ויקרא טז ה
2. וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַיהוָה וְעָשָׂהוּ חַטָּאת:
ויקרא טז ט
3. וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יָעֳמַד חַי לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה:
ויקרא טז י
4. וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא טז ז
5. וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם גּוֹרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל:
ויקרא טז ח
6. וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח שְׁנֵי כְבָשִׂים תְּמִימִים וְכַבְשָׂה אַחַת בַּת שְׁנָתָהּ תְּמִימָה וְשִׁלְשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְלֹג אֶחָד שָׁמֶן: ויקרא יד י
7. וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד וְהִקְרִיב אֹתוֹ לָאָשָׁם וְאֵת לֹג הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה:
ויקרא יד יב
8. וְשָׁחַט אֶת הַכֶּבֶשׂ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הַחַטָּאת וְאֶת הָעֹלָה בִּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי כַחַטָּאת הָאָשָׁם הוּא לַכֹּהֵן קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא:
ויקרא יד יג
9. זֹאת תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן:
ויקרא יד ב
10. וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטַּהֵר שְׁתֵּי צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהֹרוֹת וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזֹב: ויקרא יד ד
11. וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְשָׁחַט אֶת הַצִּפּוֹר הָאֶחָת אֶל כְּלִי חֶרֶשׂ עַל מַיִם חַיִּים:
ויקרא יד ה
12. אֶת הַצִּפֹּר הַחַיָּה יִקַּח אֹתָהּ וְאֶת עֵץ הָאֶרֶז וְאֶת שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת הָאֵזֹב וְטָבַל אוֹתָם וְאֶת הַצִּפֹּר הַחַיָּה בְּדַם הַצִּפֹּר הַשְּׁחֻטָה עַל הַמַּיִם הַחַיִּים:
ויקרא יד ו
13. וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לְיוֹם עֹלָה תָּמִיד:
במדבר כח ג
14. אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם:
במדבר כח ד
15. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וּשְׁחָטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
ויקרא ג ב